

KÚPNA ZMLUVA ZMLUVA O DIELO

Justičná akadémia SR

30.05.2017

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

Témy

- Základná charakteristika typových zmlúv
- Vybrané problémy v záväzkovom práve – odstúpenie, odstúpné, výpoveď
- Kúpna zmluva
- Zmluva o dielo

§ 263 ObZ

- Výpočet kogentných noriem
- Odsek 2 – kogencia ustanovení o podstatných častiach typových zmlúv – dielo – predmet + cena, mandát – cena (inak príkaz), kúpa – hnutel'né veci a pod.
- Postavenie zmluvy v systéme dispozitívnych a kogentných noriem

§ 52 ods. 2 OZ

(účinnosť od 1.4.2015 – z. č. 151/2014 Z.z.)

- Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.
- Absolútne obchody (§ 261 ods. 3 ObZ) a fakultatívne obchody (§ 262 ods. 1 ObZ) sa prelamujú
- Piata generácia „spotrebiteľské obchody“

„Spotrebiteľské“ obchody

- Zákon č. 150/2004 Z. z. účinný od 01.04.2004 Z. z. zaviedol spotrebiteľské zmluvy
- Zákon č. 379/2008 Z. z. účinný od 01.11.2008 precizoval ochranu spotrebiteľa (§ 52 ods. 2 ObčZ)
- zákon č. 657/2007 Z. z. účinný od 01.01.2008, ktorý doplnil ustanovenie § 266 ods. 5 ObchZ o nové interpretačné pravidlo
- Zákon č. 102/2014 Z. z. účinný od 01.04.2015 zaviedol „spotrebiteľské“ obchody

„Spotrebiteľské“ obchody

- **Obchodná doktrína:**
- **Jablonka, B.** Spotrebiteľské obchody - piaty druh obchodných záväzkových vzťahov ako ochrana spotrebiteľa v obchodných vzťahoch. In: Právny obzor č. 5/2016, s. 440 a nasl.
- **Ovečková, O.** Absencia intertemporálnych ustanovení a retroaktivity právnej normy. In: Súkromné právo č. 9/2015, s. 2 a nasl.
- **Budjač, M.** Použitie noriem Občianskeho zákonníka na absolútny úverový vzťah spotrebiteľa založený zmluvou o úvere podľa Obchodného zákonníka uzavretou pred 01.05.2014 (01.04.2015). In: Súkromné právo č. 8/2015, s. 32 a nasl.

„Spotřebitel’ské“ obchody

- **Obchodná judikatura:**
- Rozsudok veľkého senátu NS ČR zo dňa 29.02.2016, sp. zn.: 31 Cdo 3737/2012, In: Právni rozhledy č. 12/2016, s. 452
- Rozsudok NS SR zo dňa 21.04.2015, sp. zn.: 3 M Cdo 12/2014, In: www.nsud.sk
- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16.10.2014, sp. zn.: 4 Co 940/2013. In: www.justice.sk

Jednostranné ukončenie zmluvy Zánik nesplneného záväzku

- Výpoveď § 582 OZ
- Odstúpenie § 344 ObZ
- Zaplatenie odstupného § 497 OZ, § 355 ObZ

Odstupné a odstúpenie v ObZ

- § 344 ObZ - Od zmluvy možno **odstúpiť** iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon.
- **ALE**
- § 355 ObZ – (1) Ak strany zahrnú do zmluvy dojednanie, že jedna zo strán alebo ktorákoľvek zo strán je oprávnená zmluvu **zrušiť** zaplatením určitej sumy ako odstupného, **zrušuje sa zmluva od doby svojho uzavretia**, keď oprávnená osoba oznámi druhej strane, že svoje právo využíva a určené odstupné zaplatí. Ustanovenie § 351 ods. 1 platí primerane pre účinky zrušenia zmluvy. (2) Oprávnenie podľa odseku 1 nemá strana, ktorá už prijala plnenie záväzku druhej strany alebo jeho časti, alebo ktorá splnila svoj záväzok alebo jeho časť.

Odstupné a odstúpenie v OZ

- § 497 OZ
- Každý z účastníkov si môže vymieniť **odstúpenie** od zmluvy a dojednať pre ten prípad **odstupné**. Kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže už od zmluvy odstúpiť, ani keď poskytne odstupné.
- 2 Cdo 119/2013 vs. 6 Obo 283/2003

Odstúpenie vs. výpoveď - 116/1990 Zb.

- Z povahy zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov ako normy *lex specialis* vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako normy *lex generalis* vyplýva, že nemožno vylúčiť dôvody zániku nájomného vzťahu upravené v rámci všeobecných ustanovení o nájomnej zmluve, resp. všeobecné dôvody zániku záväzkov ako napr. odstúpenie od zmluvy.
- Nemožno zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúceho sa nájomnej zmluvy, ani z ustanovení zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov vyvodit' vylúčenie možnosti aplikácie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch.
- Účastníkom právneho úkonu, ktorí rešpektujú dôsledky plynúce z kogentnej špeciálnej úpravy, nemožno uprieť, aby si v medziach daných všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka dohodli aj taký spôsob zániku ich zmluvného záväzku, ktorý má oporu v platnom práve. Pokiaľ účastníci takúto možnosť využili, je potrebné dôsledok z toho plynúci rešpektovať. Ustanovenie § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka (dispozitívne ustanovenie) nebráni účastníkom zmluvy o nájme nebytových priestorov dojednať si možnosť odstúpenia od zmluvy pre prípad neplatenia nájomného, ako v tomto prípade (§ 48 Občianskeho zákonníka). Treba mať totiž na zreteli, že aj pre takéto ustanovenie ako súčasť zmluvy o nájme nebytových priestorov platí všeobecná úprava Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka).
- *(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. novembra 2012, sp. zn. 2 Cdo 216/2011)*

Kúpna zmluva

- Kúpa podľa Obchodného zákonníka
- Kúpa podľa Občianskeho zákonníka
- Vymedzenie podstatných rozdielov
- Judikatúra

Kúpna zmluva – nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka

- Rozsudok veľkého senátu NS ČR zo dňa 09.03.2016, sp. zn.: 31 Cdo 353/2016. In: Právni rozhledy č. 12/2016, s. 451 a nasl. (prekonaný Rozsudok veľkého senátu NS ČR zo dňa 12.11.2014, sp. zn.: 31 Cdo 1168/2013. In: Soudní rozhledy č. 1/2015, s. 19 a nasl.)
- Nález Ústavného súdu SR zo dňa 16.03.2016, sp. zn.: I. ÚS 549/2015. In: www.ustavnysud.sk
- Nález ÚS ČR zo dňa 26.08.2003, sp. zn.: I. ÚS 437/2002. In: www.concourt.cz
- Uznesenie ÚS ČR zo dňa 28.08.2001, sp. zn.: IV. ÚS 112/2001. In: www.concourt.cz

Dielčie plnenie *versus* čiastočné plnenie

- O dílčí plnění ve smyslu ustanovení § 392 odst. 2 obch. zák. se jedná v případě, kdy závazek je podle dohody stran, ze zákona nebo z rozhodnutí soudu (státního orgánu) rozdělen na několik relativně samostatných, zřetelně oddělených plnění, která samostatně (většinou postupně) dospívají (např. plnění dluhu sjednané ve splátkách); od dílčího plnění je přitom třeba odlišovat plnění částečné, o něž jde tehdy, poskytne-li dlužník věřiteli na plnění svého závazku pouze část předmětu plnění, aniž by z dohody stran, z právního předpisu nebo z rozhodnutí soudu rozdělení na takové části vyplývalo.
- (Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 23 Cdo 5227/2009, ze dne 30.8.2011)

Relevantnosť odstúpenia od zmluvy

- K právne relevantnému odstúpeniu od zmluvy z dôvodu, že bola uzavretá v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok môže dôjsť aj v žalobe doručenej druhej zmluvnej strane, ak z nej vyplýva, kto, voči komu, od ktorej zmluvy a z akého dôvodu odstupuje. Púhe oznámenie právneho názoru v žalobe, že zmluva bola uzavretá v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, nie je odstúpením od zmluvy. (Rozsudok NS ČR zo dňa 31.01.2012, sp. zn.: 30 Cdo 1233/2011. In: Soudní rozhledy č. 4/2012)

Simulovaný právny úkon

- Kúpna zmluva o prevode nehnuteľností je podľa § 37 ods. 1 ObčZ absolútne neplatná, ak v nej uvedená kúpna cena nezodpovedá kúpnej cene skutočne dojednanej medzi účastníkmi.
- Žalobca nemá v zmysle § 80 písm. c) OSP naliehavý právny záujem na určení, že špecifikované vecné bremeno k predmetnej nehnuteľnosti platne vzniklo či nevzniklo, pretože sa takou žalobou neprípustne domáha určenia právnej skutočnosti, no nie určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je.
- Žalobca má v zmysle § 80 písm. c) OSP naliehavý právny záujem na určení, či predmetná nehnuteľnosť je, alebo nie je zat'ážená vecným bremenom špecifikovaného obsahu. (Rozsudok NS ČR zo dňa 15.02.2011, sp. zn.: 30 Cdo 4242/2011)

Bonus ako zľava z kúpnej ceny

- Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na bonusoch ako zľavách z kúpnej ceny tovaru, a to bez väzby na plnenie, či splnenie ďalších povinností, ide tu o dohodnutý spôsob určenia ceny tovaru. (Uznesenie NS ČR zo dňa 29.03.2012, sp. zn.: 32 Cdo 1661/2010. IN: Soudní rozhledy 7-8/2012)

Nízka kúpna cena z pohľadu platnosti p.ú.

- Právnou úpravou neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi dal zákonodarca najavo, že môže nastať situácia, kedy správanie podľa práva sleduje nemravné ciele alebo má nemravné dôsledky.
- Nízka kúpna cena (ak nie je v rozpore s cenovými predpismi), ak bola výsledkom zmluvného dojednania zmluvných strán v zmluve o prevode nehnuteľnosti bez toho, aby na jej uzavretie mala vplyv i okolnosť, v dôsledku ktorej by sa takéto konanie priečilo dobrým mravom, nesleduje nemravný cieľ ani nemá nemravný dôsledok.
- Uzavretie viacerých kúpnych zmlúv medzi rovnakými zmluvnými stranami, hoci aj s výrazne odlišnými kúpными cenami za predaj obdobných pozemkov v tej istej lokalite nepredstavuje okolnosť, ktorý by mohla zakladat' úvahy o absolútnej neplatnosti týchto právnych úkonov (zmlúv) z dôvodu, že sa prieči dobrým mravom. (Rozsudok NS ČR zo dňa 27.03.2012, sp. zn.: 30 Cdo 21/2012. In.: Soudní rozhl. 7-8/2012)

Kumulácia práva na odstránenie väd s právom na zľavu z kúpnej ceny

- Ak nejde o množstevnú vadu tovaru, má kupujúci možnosť voľby len z dvoch základných práv – právo na odstránenie väd tovaru a právo na zľavu z kúpnej ceny. To však neznamená, že by kupujúci musel zvoliť u všetkých uplatnených väd buď len právo na zľavu a že by nemohol podľa charakteru väd u niektorých požadovať ich odstránenie a u iných zľavu, ibaže by sa jednalo o vady, ktoré sú (vnútorným) prejavom inej (hlavnej) uplatnenej vady. V takomto prípade však nie je možné vylúčiť, že odstránením väd dôjde k zhodnoteniu vadného predmetu plnenia tak, aby zodpovedalo zmluvou dohodnutému tovaru, pričom poskytnutím zľavy pre niektorú z týchto väd by mohlo dôjsť k neodôvodnenému majetkovému prospechu na strane kupujúceho. (Rozsudok NS ČR zo dňa 03.04.2012, sp. zn.: 32 Cdo 4917/2010).

Kúpna cena - splnenie

- **Platenie kúpnej ceny platobnou zmenkou *pro soluto*** jako náhrada peňazí (obeživa) – ide o solučnú zmenku – bližšie vid'. zmenková doktrína: Chalupa, R.: Kauzální námitky a směnka pro soluto v judikatuře. In: Právní rádce č. 11/2015, s. 32 a nasl.

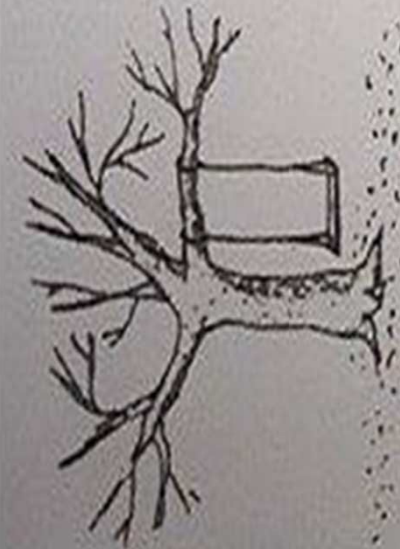
Nárok na náhradu škody v. nárok z vąd tovaru / diela

Kumulácia nárokov z vąd tovaru s nárokom na náhradu škody – podmienky pre prípustnosť (§ 440 ods. 2 ObchZ)

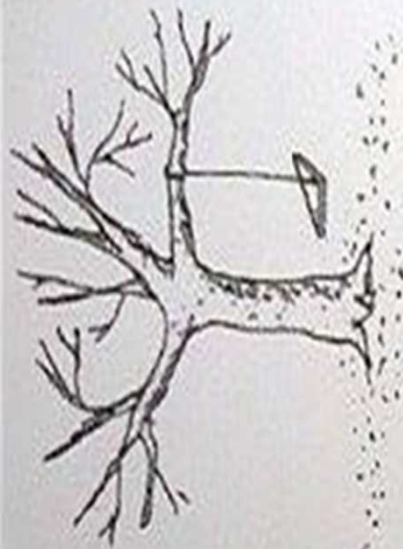
Rozsudok NS ČR zo dňa 30.03.2016, sp. zn.: 32 Cdo 4980/2014 (In: Bulletin slovenskej advokácie č. 10/2016)

Zmluva o dielo v OZ

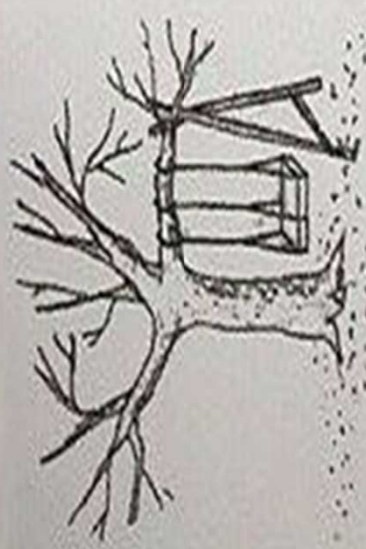
- Predmet zmluvy
- Cena a jej zmeny
- Splatnosť ceny

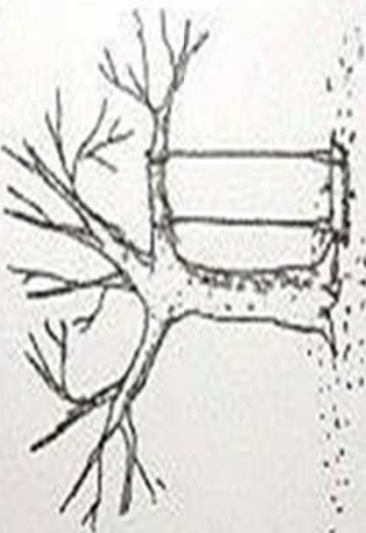
PŘÁNÍ INVESTORA

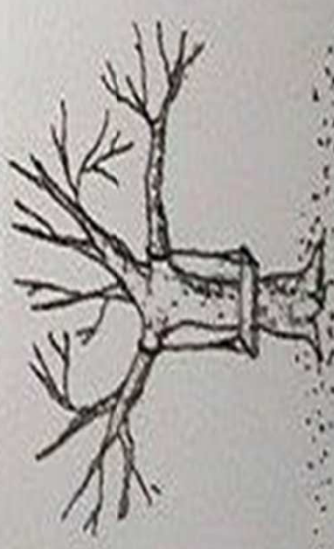
NÁVRH ARCHITEKTA

NÁVRH STATIKA

POVOLENO OD STAVEBNÍHO ÚŘADU

PROVEDENO STAVEBNÍ FIRMOU

PO ODSTRANĚNÍ VAD
A NEDODĚLKŮ

§ 631 a nasl. OZ

- Zmluvou o dielo zaväzuje sa objednávateľovi ten, komu bolo dielo zadané (zhotoviteľ diela), že ho za dojednanú cenu vykoná **na svoje nebezpečenstvo**.
- Ak nie je dohodnuté inak, platí sa cena až po **skončení** diela. Ak sa však dielo vykonáva po častiach alebo ak vyžaduje vykonanie diela značné náklady, je ten, komu bolo zadané, oprávnený požadovať už počas vykonávania diela od objednávateľa primerané **preddavky**.
- Cena nemusí byť určená (potom platí obvyklá).

§ 635 vs. § 636 OZ

- Ak sa cena dohodla podľa **rozpočtu**, **nesmie sa bez súhlasu objednávateľa zvýšiť**. Práce a náklady do rozpočtu **nezahrnuté** možno účtovať iba vtedy, ak ich schválil objednávateľ **písomne** alebo ak práce dodatočne **písomne** objednal.
- Ak cenu pri uzavretí zmluvy nemožno dojednať pevnou sumou, **musí sa určiť aspoň odhadom**. Ak zhotoviteľ dodatočne zistí, že bude treba cenu určenú odhadom podstatne **prekročiť**, je povinný na to objednávateľa bez meškania **písomne** upozorniť a oznámiť mu novourčenú cenu; inak nemá právo za zaplatenie rozdielu v cene.

§ 634

- Cena diela je splatná až po skončení diela.
- Na rozdiel od ObZ má zhotoviteľ **právo** na poskytnutie zálohy.

Vykonanie diela na nebezpečenstvo zhotoviteľa (§ 640 OZ; § 537 ObZ)

- *Essentialia negotii* z pohľadu odlíšenia zmluvy o dielo od iných zmluvných typov, nie však pre účely charakteristiky zmluvného typu
- Zahŕňa aj riziko zvýšenia nákladov zhotoviteľa
- Nestotožňovať s nebezpečenstvom škody na veci (tu v ObZ osobitne § 540, 542)

Nebezpečenstvo škody na veciach

- § 542 **ObZ** – v zásade **zhotoviteľ**, okrem situácie, kedy sa vec zhotovuje u objednávateľa resp. na jeho pozemku
- Prechod nebezpečenstva - § **455 ObZ** a nasl. (§ 460 sa neaplikuje (tovar na ceste)) – možnosť dispozície s dielom
- Škoda na veci po prechode nebezpečenstva na objednávateľa nemá vplyv na jeho povinnosť zaplatiť cenu diela (okrem škody, ktorá vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zhotoviteľa)

Nebezpečenstvo škody na veciach

- § 650 **OZ** – podľa doktríny prechod **prevzatím** veci resp. **najneskôr** uplynutím jedného mesiaca od uplynutia doby, kedy mala byť vec zhotovená resp. v prípade omeškania zhotoviteľa do mesiaca od momentu jej zhotovenia
- § 651 **OZ** – pri stavbe objednávateľ nesie len v prípade vyššej moci

Doba plnenia

- § 537 ods. 1 **ObZ** – v primeranej dobe s prihliadnutím na povahu diela
- § 632 v spojení s § 563 **OZ** – ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh **prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.**

Cena diela podľa OZ

- Zmluva pripúšťa dohodu s odkazom na cenový predpis a aj dohodu bez ceny
- Podstatným je, že je z vôle strán zjavné, že ide o vyhotovenia diela za odplatu
- **Ak je určená podľa rozpočtu, nie je možné ju zvýšiť bez súhlasu objednávateľa!**
- Vznik nákladov **nezhrnutých** do rozpočtu musí odsúhlasiť objednávateľ **vždy písomne!**

Cena podľa rozpočtu

- Súhlas objednávateľa – zákon **neurčuje formu**, pokiaľ je však zmluva písomná, podľa ust. § 40 ods. 2 ObZ je potrebná písomná forma, hoci ide o jednostranný úkon (keďže sa ním mení obsah zmluvy).
- Odlišný názor NS ČR (33 Odo 513/2002) – písomná forma len pre položky do rozpočtu nezahrnuté; položky zahrnuté a ich zvýšenie stačí odsúhlasiť aj konkludentne (*tu zaplatením faktúry a tým uznaním oprávnenosti zvýšenej ceny*).

Cena určená odhadom

- R 3/1970 – pomer zvýšenia k odhadnutej cene o viac ako 10 – 20% pri uvážení povahy poskytovaného plnenia, okolností sťaženého odhadu ceny, pravdepodobnosť prekročenia ceny pri jej odhadovaní a pod.
- **Písomné** upozornenie je povinný zhotoviteľ objednávateľovi **písomne** doručiť len pri podstatnom prekročení odhadnutej ceny
- Ak je cena zvýšená do miery nižšej ako posudzovanej ako *podstatné prekročenie*, má zhotoviteľ na jej zaplatenie nárok bez potreby písomného upozornenia objednávateľa.

-
- Ak nastane potreba **podstatného zvýšenia** odhadnutej ceny, zhotoviteľ **písomne** upozorní objednávateľa a oznámi mu zároveň novú cenu a
 - A/ objednávateľ má právo odstúpiť a zaplatiť za dovtedy vykonané práce podľa pôvodnej zmluvy
 - B/ ak objednávateľ neodstúpi **bez zbytočného odkladu**, má povinnosť platiť novú cenu

Vlastnícke právo k zhotovenej veci

- OZ nemá osobitnú právnu úpravu – všeobecne tak platí, že vec patrí VŽDY zhotoviteľovi do momentu odovzdania veci (neuplatní sa ust. § 135b OZ)

Možnosť odstúpenia od zmluvy

- ust. § 48 a 49; § 517 ods. 1 (omeškanie)
- § 635 ods. 3 – zmena cenového predpisu
- § 636 ods. 2 – prekročenie odhadnej ceny
- § 637 ods. 2 – nedostatky materiálu dodaného objednávateľom (rovnako § 638 - súčinnosť)
- § 642 ods. 2 – ak je predpoklad nedokončenia diela včas alebo riadne
- NIE PRI VADÁCH

Odstúpenie do zhotovenia diela bez dôvodu

- § 642 ods. 1 – kedykoľvek do zhotovenia diela
- **Nepoužiteľné ust. § 517 ods. 1 – nejde o omeškanie!**
- OZ neurčuje, ktorým okamihom sa považuje dielo za dokončené
- Podporne použiť § 633 ods. 1 – vykonané podľa zmluvy, riadne a včas

VADY

- Právne
- Faktické
 - Akosti a vyhotovenia
 - Množstva
 - Obalu a opatrení pri preprave
 - Dokladov potrebných na užívanie veci

Vadné plnenie

- Akosť - § 496 OZ – ak nie je dohodnuté, potom priemerná stredná akosť
- Všeobecná úprava v ust. § 499 – 510 OZ
- § 499 – vlastnosti vymienené resp. obvyklé; bez právnych väd
- § 501 (prenechanie veci ako stojí a leží) – **na zmluvu o dielo neaplikovateľné**

§ 504 OZ

- Nadobúdateľ môže uplatňovať nárok zo zodpovednosti za vady na súde len vtedy, ak oznámil vady bez zbytočného odkladu po tom, čo mal možnosť vec prezrieť.
- Nadobúdateľ môže vadu vytknúť najneskôr do **šiestich mesiacov**, pokiaľ zákon neustanovuje inak. Ak v tejto lehote nevytkne vadu, **právo zanikne**.

Práva zo zodpovednosti za vady (§ 507 OZ)

- Ak nemožno vadu odstrániť a ak nemožno pre ňu vec užívať dohodnutým spôsobom alebo riadne, je nadobúdateľ oprávnený domáhať sa **zrušenia** zmluvy.
- Inak sa môže nadobúdateľ domáhať buď primeranej **zľavy z ceny, výmeny, alebo opravy alebo doplnenia** toho, čo chýba.
- Osobitná úprava – zhotovenie veci na zákazku a oprava vecí

§ 648 OZ

- **Odstrániteľná** vada - bezplatné odstránenie vady bez zbytočného odkladu.
- **Neodstrániteľná** alebo ktorá bráni tomu, aby sa vec mohla podľa objednávky riadne užívať ako vec bez vady = právo objednávateľa na zrušenie zmluvy.
- Pri odstrániteľných vadách, ak pre **opätovné** vyskytnutie sa vady po oprave alebo pre väčší počet väd nemôže vec riadne užívať = právo objednávateľa na zrušenie zmluvy.
- Ak ide o **neodstrániteľnú** vadu, ktorá však **nebráni** riadnemu užívaniu veci podľa objednávky, má objednávateľ právo na primeranú **zľavu**.

Zmluva o dielo v ObZ

- Predmet zmluvy
- Cena a jej zmeny
- Splatnosť ceny

Zmluva o dielo vs. kúpna zmluva

- Zmluva o dodaní tovaru, *ktorý sa má ešte len vyrobiť*, sa považuje za kúpnu zmluvu, ibaže strana, ktorej sa má tovar dodať, sa zaviazala odovzdať druhej strane podstatnú časť vecí, ktoré sú potrebné na výrobu tovaru.
- Za kúpnu zmluvu sa *nepovažuje* zmluva, podľa ktorej prevažná časť záväzku strany, ktorá má tovar dodať, spočíva vo vykonaní činnosti alebo záväzok tejto strany zahŕňa montáž tovaru.

Cena za dielo

- Pevná cena
-

- Cena podľa rozpočtu

- Rozpočet záväzný neúplný
- Rozpočet nezáväzný (cenové doložky)

Pevná cena

- Objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi za vykonané dielo cenu dohodnutú v zmluve alebo určenú spôsobom určeným v zmluve. Ak sa účastníci dohodli na pevnej cene, určenej konkrétnou sumou, je objednávateľ povinný takto dohodnutú cenu zaplatiť, pričom nie je dôvod znalecky skúmať či je takto dohodnutá cena v súlade s cenníkom.

(NS SR 1 MObdo V 11/2008)

-
- Odkaz na obchodní zvyklosti není přípustným způsobem určení ceny díla.

(Rozs. NS ČR 23 Cdo 2006/2009)

Splatnosť ceny

- § 548 ods. 1:
- Objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi cenu v čase dojednanom v zmluve. Pokiaľ zo zmluvy alebo z tohto zákona nevyplýva niečo iné, vzniká nárok na cenu *vykonaním* diela.
- Konštrukcia fikcie vykonania diela

Cena podľa rozpočtu

- Existencia rozpočtu nemá vplyv na výšku ceny
 - **Ale**
- Ak nie je zaručená **ÚPLNOSŤ** rozpočtu
- Alebo
- Rozpočet je považovaný za **NEZÁVAZNÝ**
- Nastávajú právne odlišné situácie:

Neúplný rozpočet

- Nárok len na zvýšenie ceny o položky
 - nezahrnuté do rozpočtu
 - nepredvídateľné
- Možnosť zvýšenia musí vyplývať z **dohody** strán o neúplnosti rozpočtu
- Obvykle pri rekonštrukciách, ktorým predchádza demontáž a nemožno predvídať skutočný rozsah prác potrebných na splnenie diela
- **Toto nie je úprava použiteľná na cenu tzv. naviacprác! (tu len § 549 ods. 1 ObZ)**

Nezáväzný rozpočet

- Zvýšenie len o
 - **účelne** vynaložené náklady
 - **nevyhnutne** prevyšujúce náklady predpokladané rozpočtom
- Musí opäť existovať **dohoda** o tom, že rozpočet má charakter nezáväzného
- Inflácia, obstaranie z iných ako predpokladaných zdrojov

-
- Pre oba druhy rozpočtov platí, že objednávateľ môže **bez zbytočného** odkladu odstúpiť od zmluvy, ak zhotoviteľ požaduje zvýšenie ceny, ktorá **presahuje o viac ako 10 % cenu určenú na základe rozpočtu**.
 - Objednávateľ je po odstúpení povinný nahradiť zhotoviteľovi časť ceny zodpovedajúcej rozsahu čiastočného vykonania diela podľa rozpočtu.

Súd

- Skúma, či právo **nezaniklo** s ohľadom na povinnosť zhotoviteľa oznámiť potrebu zvýšenia ceny **bez zbytočného odkladu** po tom, čo sa ukázalo, že je nevyhnutné prekročenie ceny, ktorá bola určená na základe rozpočtu.
- **Určí cenu** ak sa strany nedohodli na cene po zvýšení a ak nedošlo k účinnému odstúpeniu

Vlastnícke právo k zhotovenej veci

- § 542 – rozhodujúce je, u koho sa vec zhotovuje
- § 542 ods. 1 – objednávateľ, ak je to na jeho pozemku, resp. na pozemku, ktorý obstaral
- § 542 ods. 2 – inak vždy zhotoviteľ (aj v prípade, že vec zhotovuje z vecí dodaných objednávateľom) – prechod vlastníckeho práva podľa ust. § 554 ods. 5

Odstúpenie od zmluvy

- § 344 – základná úprava (výlučne pri porušení záväzku zo zmluvy alebo zákonom uloženéj povinnosti)
- § 547 ods. 5 – navýšenie o viac ako 10%
- § 550 – odstraňovanie väd
- § 552 ods. 1 – skryté prekážky
- § 564 v spojení s § 436 a nasl. – vady (pri podstatnom porušení zmluvy)

VADY

- Právne (§ 433 ods. 1 + 559 ObZ)
- Faktické
 - Akosti a vyhotovenia
 - Množstva
 - Obalu a opatrení pri preprave
 - Dokladov potrebných na užívanie veci

Vadné plnenie

- § 420 ods. 1 - akosť
 - § 759 ObZ – minimálne v akosti určenej zákonným predpisom + osobitná úprava na technické požiadavky (z. 264/1999 Z.z.)
- § 421 – prípustné kvantitatívne odchýlky (vadné plnenie odlišit' o dodávky čiastočnej – časti diela)
- Vadou je aj dodávka inej veci (aliud)

Zodpovednosť za vady

- § 560 ods. 2 – dôkazné bremeno, že vada existovala v čase odovzdania diela (resp. prechode nebezpečenstva škody) resp. že vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zhotoviteľa, nesie **objednávateľ**
- Oznámenie väd - § 562 ods. 1 c) – bez zbytočného odkladu, max. do 2 resp. 5 rokov od odovzdania diela – inak súd právo **neprizná (právo nezaniká)**

Práva zo zodpovednosti za vady
Pri podstatnom porušení zmluvy - § 436 ObZ

- Odstránenie väd vykonaním náhradného diela resp. v chýbajúcom rozsahu; odstránenie právnych väd
 - § 564 – náhradné dielo možno žiadať, len ak je možné vadné dielo vrátiť zhotoviteľovi
- Oprava
- Zľava
- Odstúpenie od zmluvy

Voľba práva z väd

- Voľbu má objednávatel'
- Túto musí uplatniť s oznámením väd resp. bez zbytočného odkladu po oznámení väd
- Voľbu nemôže meniť (okrem zistenia, že žiadaná oprava nie je možná); môže odstúpiť alebo žiadať zľavu, ak vady neodstráni v určenej lehote resp. oznámi, že ich neodstráni
- Ak neoznámi voľbu včas – nároky ako pri nepodstatnom porušení zmluvy

Pri nepodstatnom porušení zmluvy § 437 ObZ

- Vykonanie diela v chýbajúcom rozsahu
- Oprava
 - § 437 ods. 4 – aj zhotoviteľ môže určiť lehotu odstránenia väd, kým ju neurčí objednávatel'!
- Zľava

Zľava - § 439 ObZ

- Rozdiel medzi hodnotou, ktorú by mal tovar bez vád, a hodnotou, ktorú mal tovar dodaný s vadami, pričom pre určenie hodnôt je rozhodujúci **čas, v ktorom sa malo uskutočniť riadne plnenie.**
- ak cena bola už zaplatená, môže objednávateľ požadovať jej vrátenie do výšky zľavy spolu s úrokmi dojednanými v zmluve, inak s určenými obdobne **podľa § 502.**
- Ak vada nebola včas oznámená (§ 428 ods. 1 a § 435 ods. 1), môže objednávateľ iba so súhlasom zhotoviteľa vykonať práva podľa odseku 2 alebo použiť právo na zľavu na **započítanie** s pohľadávkou zhotoviteľa.
- **Do doby odstránenia vád nie je objednávateľ povinný platiť časť ceny, ktorá by zodpovedala jeho nároku na zľavu, ak by vady neboli odstránené.**

§ 440

- 1) Nároky z vąd tovaru sa nedotýkajú nároku na náhradu škody alebo na zmluvnú pokutu.
 - Škodou sa rozumie následná škoda, nie tá, že dielo má nižšiu hodnotu v dôsledku jeho vąd – vychádzajúc z výluky obsiahnutej v odseku 2
- 2) **Uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov z vąd tovaru podľa § 436 a 437, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu.**
 - Inštitútom náhrady škody sa nemá obchádzať opomenutie uplatniť si nároky z vąd diela včas; **nemožno si ani nechať vady odstrániť treťou osobou a nárok si uplatniť ako nárok na náhradu škody**

Vady – dokončenie tret'ou osobou

- Pokud objednatel nechá dokončit dílo třetí osobou, zaniká tím závazek zhotovitele provést dílo pro dodatečnou nemožnost plnění.

(Rozs. NS ČR 23 Cdo 4092/2007)

- Ust. § 547 ods. 3 ObZ sa vzťahuje len na nevyhnutné zvýšenie ceny jednotlivých zložiek plnenia (materiálu a prác, príp. režijných a ďalších nákladov); **nemožno ho použiť na zmenu rozsahu predmetu plnenia.**
- Obchodný zákonník neumožňuje, aby objednávateľ bez dohody so zhotoviteľom sám odstránil alebo nechal odstrániť vady diela. Taký postup je možný len pokiaľ objednávateľ uplatnil právo na zľavu z ceny alebo ako odstúpil od zmluvy.
- *rozsudok NS ČR z 4.5.1999 č.k. 29Cod 2206/98*

Aktuálna judikatúra k zmluve o dielo

- Vady
- splatnosť
- Nad-práce

- Z ustanovení Obchodného zákonníka, upravujúcich nároky z väd pri porušení zmluvy vyplýva, že ak objednávateľ uplatní včas vady a nárok na odstránenie väd opravou v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote a zhotoviteľ tieto vady neodstráni, resp. oznámi objednávateľovi, že ich neodstráni v tejto lehote, môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny. Podmienkou uplatnenia tohto nároku je: 1/ existencia väd, 2/ ich včasné uplatnenie, 3/ zodpovednosť zhotoviteľa za vady, 4/ neodstránenie väd zhotoviteľom v poskytnutej primeranej dodatočnej lehote. Za stanovených podmienok môže objednávateľ uplatniť nárok na zľavu z kúpnej ceny pri podstatnom i nepodstatnom porušení zmluvy. Obchodný zákonník striktne neupravuje spôsob, akým tak má objednávateľ urobiť. Musí tak však urobiť preukázateľným spôsobom. Môže tak urobiť aj spôsobom upraveným v § 439 ods. 2 ObZ.
- *(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. 9. 2010, sp. zn. 1 Cdo 3/2009)*

- Sjednáním důsledků **změny díla** na výši jeho ceny ve smyslu ustanovení § 549 odst. 2 obch. zák. je třeba rozumět dohodu o konkrétním snížení či zvýšení ceny díla (o jeho nové ceně) nebo alespoň stanovení způsobu určení příslušné změny ceny
- (Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 1818/2011, ze dne 29.8.2011)

Ze skutečnosti, že písemně uzavřená smlouva obsahovala ustanovení, že může být měněna pouze dohodou stran v písemné formě, samo o sobě nevyplývá, že následná jinak než písemně uzavřená dohoda smluvních stran této smlouvy nemůže být dohodou o změně písemné smlouvy, uzavřenou co do formy v rozporu s ujednáním v písemně smlouvě (§ 272 odst. 2 obch. zák.), nýbrž že půjde o jinou, další smlouvu o dílo.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 332/2010, ze dne 23. 12. 2011)

- Objednatel není povinen zaplatit zhotoviteli jinou, než ve smlouvě dohodnutou, cenu díla (případně cenu určenou způsobem stanoveným ve smlouvě), nejde-li o snížení či zvýšení ceny díla **za podmínek vymezených v ustanovení § 549 obch. zák.** Provede-li proto zhotovitel práce nad sjednaný rozsah díla a nejsou-li dány podmínky dle § 549 obch. zák. pro vznik povinnosti objednatele zaplatit zhotoviteli cenu přiměřeně zvýšenou, **nemůže zhotovitel hodnotu takových víceprací požadovat z titulu bezdůvodného obohacení.**
- (Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 2592/2008, ze dne 22.9.2009)

-
- Pokud mezi smluvními stranami nedojde ke změně smlouvy o dílo o **rozšíření** díla, nelze požadovat zaplacení ceny za poskytnuté **vícepráce**.
 - (Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 2856/2009, ze dne 21.10.2009)

1 Obdo 5/2012

- Ak bolo plnenie žalovaného (zhotoviteľa) poskytnuté vo výkonoch, pričom naturálna reštitúcia nie je možná, reálna náhrada má byť ekvivalentom hodnoty výkonu poskytnutého žalovaným, a teda tento ekvivalent by mal zodpovedať hodnote výkonov ocenených spôsobom dohodnutým v zmluve.
- *(pre úpravu podľa OZ porovnaj rozs. NS ČR sp. zn. 28 Cdo 4820/2008 z 18.2.2009 k § 642 ods. 2 OZ)*